

OKUR/ YAZAR MEKTUPLARI

Pablo Neruda (1904 - 1973)

Şili'de demiryolu işçisi bir baba ve öğretmen bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Annesini çok küçükken kaybetti. 13 yaşındayken yerel 'La Mañana' gazetesindeki bazı

makalelerle katkıda bulunmaya başladı. 1920'de 'Selva Austral' isimli edebiyat dergisinde 'Pablo Neruda' adıyla yazmaya başladı. Şair, bu takma ismi Çek şair Jan Neruda'da anısına seçmişti. Daha sonra bu isim yasal adı olarak kalmıştır.

İlk kitabı Crepusculario 1923 yılında yayımlandı. Sonraki sene şairin en tanınmış ve pek çok dile çevrilmiş olan eserlerinden Yirmi Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı (Veinte poemas de amor y una cancion desesperada) basıldı. Edebi çalışmalarına devam ederken, bir yandan da Santiago'daki Şili Üniversitesi'nde Fransızca ve pedagoji okudu. 1927-1935 arası hükümetin elçisi oldu ve Burma, Seylan, Java, Singapur, Buenos Aires, Barselona ve Madrid'te görev yaptı. Bu dönemde yazdığı şiirler ezoterik sürrealist şiir kitabı 'Residencia en la tierra' (1933) da toplanmıştır.

İspanya İç Savaşı ve García Lorca'nın ölümü onu çok etkiledi ve önce İspanya sonra da Fransa'da Cumhuriyetçi harekete katılmasına neden oldu. Bu sırada şiirlerini topladığı Kalbimdeki İspanya (España en el Corazón (1937)) üzerine çalışmaya başladı. Kalbimdeki İspanya iç savaş sırasında cephede basılması açısından önemlidir. Aynı yıl ülkesine dönen Neruda'nın daha sonraki eserlerini siyasi ve sosyal konular üzerine oluşturmuştur.

1939'da Paris'te İspanyol göçmenler için konsolosluk görevine getirildi. Meksika'daki konsolosluk görevi sırasında Canto General de Chile'yi yazdı. Bu eserde bütün Güney Amerika kıtasının doğası, insanları ve tarihi yazgısı epik şiir şeklinde anlatılmaktadır. Eser, 1950'de Meksika'da basılırken, Şili'de de el altından yayımlandı. Yaklaşık 250 şiirin yer aldığı eser, on kadar dile çevrildi ve bu çeviriler yüzünden Neruda elçilik yaptığı ülkelerde zorluklar yaşadı.

1943'te Şili'ye dönen Neruda, 1945'te senatör seçildi ve Şili Komünist Partisi'ne katıldı. 1947'de Başkan González Videla'nın grevdeki madencilere yönelik baskıcı protestolarını protesto ettiği için, 2 yıl boyunca kendi ülkesinde kaçak yaşadı. 1949'da yurt dışına çıktı ve 1952'ye kadar çeşitli ülkelerde bulundu. Bu dönemde yazdığı eserler politik aktivitelerinin damgasını taşır. Örneğin Las Uvas y el Viento (1954) Neruda'nın sürgündeki günlüğü gibidir.

Yaşamı boyunca güçlü siyasi duruşuyla tanınan Neruda, ülkesindeki ve İspanya'daki faşizme karşı durmuştur. 1970 yılında Şili başkanlığına aday gösterilmiş, ancak daha sonra başkan seçilen Salvador Allende'yi desteklemiştir. Allende seçilince Neruda'yı Şili'nin Fransa elçisi olarak görevlendirdi. 1971 yılında edebiyat dalında Nobel Ödülü aldı. 1972 yılında sağlık sorunları nedeniyle elçilik görevini bırakarak Şili'ye döndü. 24 Eylül 1973'de kalp yetmezliğinden hayatını

kaybetti. Ayrıca Yıldız Tilbe'nin 2004 yılında çıkardığı Değerini bilmek gerekir aşkın adlı şarkının sözleri de Pablo Neruda'ya aittir.

Buğdayın Türküsü

Halkım ben, parmakla sayılmayan
Sesimde pırl pırl bir güç var
Karanlıkta boy atmaya
Sessizliği
aşmaya yarayan

Ölü, yiğit, gölge ve buz, ne varsa
Tohuma dururlar
yeniden
Ve halk, toprağa gömülür
Tohuma durur bir yerde
Buğday nasıl
filizini sürer de
Çıkarsa toprağın üstüne
Güzelim kırmızı elleriyle

Sessizliği burğu gibi deler de

Biz halkız, yeniden doğarız
ölümlerde.--

Pablo Neruda

Bir boşan(ama) ma hikayesi !

Kocam bir mühendisti. Onunla sâkin tabiatını sevdiğim için evlenmiştim. Bu sâkin adamın göğsüne başımı koymak içimi nasıl da ısıtırdı... Gel gör ki iki yıl nişanlılık ve beş yıl evlilikten sonra bu sâkinlik beni yormaya başlamıştı. Eşimin -bir zamanlar çok sevdiğim- bu özelliği artık beni huzursuz ediyordu.

İş ilişkisi gelince oldukça içli, hattâ aşırı hassas bir kadını. Romantik anlara, küçük bir çocuğun şekere düşkünlüğü gibi can atıyorum. Oysa kocamın sakinliği, başka bir deyişle vurdum duymazlığı, evliliğimize romantizm katmaması beni aşktan almış, uzaklaştırmıştı. Sonunda kararımı ona da açıkladım: boşanmak istiyordum. Şaşkınlıktan gözleri açılarak 'niye?' diye sordu. 'Gerçekten belli bir sebebi yok' dedim, 'sadece yoruldu.' Bütün gece ağzını bıçak açmadı. Düşünüyordu. Bu hâli ise hayal kırıklığına daha da artırmaktan başka bir işe yaramıyordu: işte, sıkıntısını dışarı vurmaktan bile aciz bir adamla evliydim. Ondan ne bekleyebilirdim ki!

Sonunda sordu: 'seni caydırmak için ne yapabilirim?'

Demek ki söyledikleri doğruydu: insanların mizacı asla değiştirilemiyordu. Son inanç kırıntılarım da kaybolmuştu.

'İşte mesele tam da bu' dedim. 'Sorunun cevabını kendin bulup kalbimi ikna edebilirsen kararım vazgeçebilirim.'

'Diyelim dağın tepesinde bir uçurum kenarında bir çiçek var. O çiçeği benim için koparmak, düşüp vücudunun bütün kemiklerinin kırılmasına, hattâ ölümüne mâl'olacak. Bunu benim için yapar mısın?'

Yüzümü dikkatle inceledi ve 'Sana bunun cevabını yarın vereceğim' dedi.

Bu cevapla son ümidim de yok olmuştu.

Ertesi sabah uyandığım evde yoktu. Boş bir süt şişesini mutfak masasının üzerine koymuş, altına da bir not bırakmıştı.

'Sevgilim' diye başlıyordu,

'O çiçeği senin için koparmazdım' Kalbim yine kırılmıştı. Okumaya devam ettim.

'Çünkü her zaman yaptığın gibi bilgisayarın altına üstüne getirip çöktükten sonra monitörün önünde ağladığında, onu tekrar düzeltebilmem için ellerime ihtiyacım var.'

'Anahtarları her zaman evde unuttuğumu bildiğimden, senden önce eve varabilmem üzere koşmam gerektiğinden bacaklarıma ihtiyacım var.'

'Arabayı kullanmayı çok sevdiğin halde şehirde hep yolu kaybettiğinden, yolu gösterebilmem için gözlerime ihtiyacım var.'

'Sadık arkadaşının her ayki ziyaretinde sebep olduğu, karnındaki krampları rahatlatılabilmem için avuçlarıma ihtiyacım var.'

'Evde oturmayı sevdiğinden, içe kapanıklığını dağıtmak, can sıkıntısını hafifletmek üzere sana şakalar yapabilmem, hikâyeler anlata bilmem için ağzıma ihtiyacım var.'

'Sabahtan akşama kadar bilgisayara bakmaktan gözlerinin bozulması kaçınılmaz olduğundan, yaşlandığımızda tırnaklarını kesebilmem, saçlarında -görülmesini istemediğin- beyaz telleri ayıklayabilmem, merdivenlerden aşağı inerken elini tutabilmem, çiçeklerin renginin -gençliğinde senin yüzünün rengi gibi olduğunu söyleyebilmem için gözlerime ihtiyacım var.'

'Ama seni benden daha fazla seven biri varsa, evet o uçuruma gidip, o çiçeği senin için koparıyorum bir tanem.'

Baktım, mektuptaki yazının mürekkepleri yer yer dağılıyordu.

Göz yaşlarımla mektuba düşüyordu.

'Mektubu okuduysan ve kalbin ikna olduysa lütfen kapıyı aç canım. Çok sevdiğin susamlı ekmeğe ve taze sütle kapıda bekliyorum.'

Koşarak kapıyı açtım. Endişeli bir yüzle ve ellerinde sıkıca tuttuğu susamlı ekmeğe ve sütle kapınınönündeydi.

Artık çok iyi biliyordum: beni ondan daha çok kimse sevemezdi. O çiçeği uçurumun kenarında bırakmaya karar verdim.

Bu gerçek aşktı.

İlk yıllardaki heyecanlar içinde görmeye alıştığımız aşkın, seneler sonra o heyecanlar kaybolup gittiğinde, huzur ve durgunluk içinde de hep var olmaya devam ettiğini göremeyebiliyoruz.

Oysa aşk hep vardır. Belki artık heyecansız, belki artık romantik değil... Belki sıkıcı, tekdüze, hatta belki yüzsüz... Ama hep oralarda bir yerdedir.

Çiçekler ve romantik dakikalar ilişkinin başlaması için elbette gereklidir. Bir zaman sonra bunlar gitse de gerçek aşkın sütünü ebedi kalır

Geldim..

Geldim: Gitmelere bekle diyerek.

Attım valize bir kaç kırgınlık,

Bir iki vefasızlık,

Bir kaç acı söz;

Benim hatırladıklarım.

Bir kaç iyi söz,

Senin unuttukların.

Geride kalan ne varsa

Boğazın sularına serdim.

Geldim: Korkma aç kapıyı,

Sende kalmaya değil,

Beni almaya geldim.

HALİL CİBRAN